

ANKETY PRO ŽÁKY, UČITELE A RODIČE

Jan Mareš, Tomáš Kohoutek

Fakulta sociálních studií Masarykovy univerzity

*Vzniklo s podporou národního projektu MŠMT "**Cesta ke kvalitě**"
(CZ.1.07/4.1.00/06.0014; plný název projektu „AUTOEVALUACE - Vytváření
systému a podpora škol v oblasti vlastního hodnocení“)*

Ankety pro...

- Cílem evaluačních nástrojů bylo rozšířit možnosti škol při získávání informací o tom, jak učitelé, žáci a rodiče reflektují běžný chod školy a jaké postoje k němu zauímají

Stav předcházející tvorbě nástrojů

- Výzkumné nástroje
  - diplomové práce, disertace, mezinárodní srovnání (PISA atd.)
  - kvalitativní i kvantitativní přístupy (dotazníky, rozhovory, focus groups)
  - klima školy, kultura školy,
  - věcně ad hoc adaptace zahraničních metod či jejich deriváty
  - relativně často i metody vlastní konstrukce s problematickými vlastnostmi
- Komerční nástroje
  - Mapa školy – SCIO, Kalibro... (též s kořeny v zahraničních nástrojích)
- Odborně nepřijatelné aktivity
  - Barvy školy – DAP - <http://www.upacr.cz/index.php?lng=cs>
- Lidová tvořivost – postupy vyvinuté školami
  - často kombinace předchozích variant (líbily se nám otázky...)

Teoretický rámec pro přípravu nástrojů

- Evidence based a practice based přístup
  - (Jiří Mareš, 2009)
- Psychologie dotazování
  - (Tourangeau, Rips, Rasinski, 2000)
- Klasická teorie testů
  - (Urbánek, Denglerová, Širůček, 2011)
- Klima školy, třídy, sboru; kultura školy
  - (Jiří Mareš, Ježek, Jan Mareš, Urbánek, Hloušková, Pol...)
- Zvládání školní zátěže
  - (Jiří Mareš, Kohoutek...)
- (...)

Praktický rámec

- Zadání projektu „Cesta ke kvalitě“
  - Několik omezení
    - čas, rozsah pilotní studie, obsah dalších nástrojů ...
  - Tvorba on-line administrované metody s automatickým vyhodnocením a generovanou zprávou (*„Co nejjednodušší z hlediska uživatele – koordinátora autoevaluace ve škole.“*)
  - Možnost vytvoření modifikovatelného nástroje (ne „jen“ dotazníku převedeného do online prostředí)
  - Možnost opakovaného zadávání s ohledem na různé oblasti zájmu školy
- Konkrétní potřeby škol (ve smyslu vedení škol)
  - Informace o prostředí školy
  - Podklady pro rozhodování
  - Výběr obsahu v rukou školy (nenabízíme odpovědi na otázky, které si škola neklade)
- ...a v neposlední řadě příležitost k zamyšlení pro účastníky anket

Spolupracující zástupci škol („panel“)

S velkým poděkováním za příjemnou a profesně obohacující spolupráci:

- Mgr. Jaroslav Fidrmuc, Cyrilometodějské gymnázium v Prostějově;
- Mgr. Milena Hálková, Gymnázium J. K. Tyla Hradec Králové;
- Bc. Věra Janišová, ZUŠ B. M. Černoohorského Nymburk;
- Mgr. Soňa Javůrková, Janáčkova konzervatoř a gymnázium v Ostravě;
- Mgr. Alena Krejčová, Mateřská škola Duha Soběslav;
- Mgr. Miroslava Prchalová, Základní škola speciální Jihlava;
- Mgr. Pavel Škramlík, Sportovní soukromá základní škola, s.r.o., Litvínov;
- Mgr. Jaroslav Šťastný, Gymnázium a SPgŠ Liberec, Jeronýmova

Příprava nástrojů I

- Několik setkání s panelem ředitelů (osloveni na základě prezentace v dalších aktivitách projektu)
  - Jaké jsou zkušenosti s anketami v konkrétních školách?
  - Jaké informace považujete za užitečné prostřednictvím anket získat?
  - Diskuse nad anketami používanými ve školách zapojených prostřednictvím zástupců do panelu.
  - Návrh tří základních variant anket (učitelé, žáci, rodiče), jejich zkrácení, zkušenosti s pilotáže.
  - Doporučení pro přípravu a administraci.
  - Zpětná vazba na obsah manuálu.
- Pilotní ověření online nástroje
  - Školy, které se zapojily z vlastního rozhodnutí
  - Školy oslovené v rámci projektu (doplnění vzorku)

Příprava nástrojů II

- Analýza dat získaných dat, finalizace manuálu.
- (Příprava souhrnného online vyhodnocení v pro školy, které zadají ankety všem skupinám)

- Vytvořeny různé varianty anket
  - Podle typu škol od škol mateřských přes základní včetně speciálních až po školy střední (gymnázia, střední odborné školy, střední odborná učiliště a integrované školy), i pro školy specifického zaměření (základní umělecké školy, konzervatoře).
  - Varianty nabízejí v rámci okruhů modifikované formulace otázek

Postup z pohledu uživatele – koordinátora autoevaluace v administrátorské části nástroje

1. Uživatel na úvod zvolí v příslušné záložce **typ školy**. Na základě jeho volby mu systém poskytne **výběr z více než stovky položek**, které lze do ankety zařadit.
2. V záložce Info o škole dále **upraví úvodní text pro respondenty**, který seznamuje s účelem a zaměřením ankety a měl by obsahovat i odkaz na dostupnost výsledků. Nabízený text může uživatel buď jen doplnit o tento údaj, nebo v případě potřeby i nahradit textem vlastním.
3. Ve výběru položek může pokračovat po otevření záložky **Výběr otázek**. Zde lze provádět i veškeré další editorské zásahy – vedle výběru položek je to především **výběr celých tematických okruhů, doplňování vlastních položek** a volba formy těchto položek (zda má jít o uzavřené otázky s hodnoticí škálou nebo o otázky otevřené, s textovým polem pro vepsání volné výpovědi).
4. Výslednou podobu ankety lze zkontrolovat po klepnutí na odkaz **Zobrazit náhled dotazníku** v pravé části obrazovky; tisk anket je možný po otevření příslušného odkazu v záložce Podklady.
5. Po ukončení šetření v elektronické verzi je možné ihned získat základní generovanou zprávu v záložce Zprávy. V případě zadávání ankety tradičním způsobem („tužka a papír“) je nutné jednotlivé vyplněné a vrácené dotazníky zadat do systému v záložce Vložit odpovědi učitelů. Zpráva je v tomto případě generovaná až po klepnutí na odkaz Ukončit vkládání. Výsledná zpráva je v obou případech dokument ve formátu PDF nebo ve formátu přístupném pro další editování (např. v MS Word).

Ankety pro učitele – oblasti

1. Postoje, preference
2. Reflexe vlastních výsledků, sebehodnocení
  - 2.1 výsledky žáků
  - 2.2 úspěchy (ve vztahu k preferencím)
3. Metody a formy výuky
  4. Výsledky, hodnocení
    - 4.1 hodnocení žáků
    - 4.2 náročnost požadavků školy
    - 4.3 překážky
5. Sebehodnocení činnosti pedagoga
  - 5.1 zdroje zpětné vazby
  - 5.2 postupy sebehodnocení
6. Další vzdělávání pedagogických pracovníků
  - 6.1 ochota k dalšímu vzdělávání
  - 6.2 formy dalšího vzdělávání
7. Spolupráce
  - 7.1 spolupráce v pedagogickém sboru, spolupráce s žáky a rodiči
  - 7.2 spolupráce s nepedagogickými pracovníky
8. Podpora ze strany školy, vedení školy
9. Vztahy
10. Zázemí a vybavení školy
  - 10.1 zázemí

10.2 vybavení pro výuku

10.3 výpočetní technika

11. Spokojenost s pracovními podmínkami
12. Shrnující otázky, celkové zhodnocení

Volitelný modul pro nepedagogické pracovníky:

- 1. Spolupráce s vedením školy, s vyučujícími, s žáky a rodiči
- 2. Spolupráce s dalšími nepedagogickými pracovníky
- 3. Spokojenost s pracovními podmínkami, vedením školy, zázemím a vztahy na škole
- 4. Shrnující otázky, celkové zhodnocení

Anketa pro žáky

- 1. Motivace
- 2. Výuka a vzdělávání
  - 2.1 průběh výuky
  - 2.2 rozdíly ve výuce
  - 2.3 hodnocení
  - 2.4 náročnost
  - 2.5 domácí příprava
  - 2.6 výsledky, překážky
- 3. Atmosféra na škole, vztahy
- 4. Pravidla, problémy
- 5. Zázemí školy
- 6. Další aktivity
- 7. Aktivita, zapojení žáků
- 8. Celkové zhodnocení

Anketa pro rodiče

- 1. Informace
  - 1.1 dostatečnost informací
  - 1.2 přínos jednotlivých zdrojů informací
- 2. Zázemí školy
- 3. Výuka
  - 3.1 spokojenost s úrovní výuky
  - 3.2 spokojenost s oblastmi výuky
  - 3.3 náročnost požadavků školy
  - 3.4 rozdíly v kvalitě výuky
  - 3.5 domácí příprava
- 4. Působení školy
  - 4.1 spokojenost s úrovní výchovného působení (pravidla, institucionální podpora, přístup)
  - 4.2 rozvoj hodnot a morálních vlastností
- 5. Další aktivity (doplňkové aktivity, mimoškolní činnost)
- 6. Vztahy (klíma školy)
- 7. Spolupráce rodičů (participace rodičů na životě školy, komunikace s dítětem o škole...)
- 8. Spolupráce školy s partnery
- 9. Komunikace mezi rodiči a školou
- 10. Vedení školy
- 11. Shrnující otázky, celkové zhodnocení

Děkujeme za pozornost

- **Evaluační nástroje a manuály k dispozici online**
  - <http://www.nuov.cz/ae/evaluacni-nastroje>
- **Kontakt**
  - Jan Mareš
    - jmares@fss.muni.cz
  - Tomáš Kohoutek
    - kohoutek.t@gmail.com